

z večino glasov stara dva zastopnika gg. P. Repič-Uneč in H. Likar-Grahovo.

— e —

Istra.

Naši zastupnici. Da je našim klerikalnim zastupnicima u istinu stalo do dobrostanja učitelja, oni bi bili našli načina kako i gdje da sabor bude sazvan i da tim bude prihvaćena zakonska osnova o poboljšanju učiteljskih plaća. Ali jer oni ne pojme nevolje tužnih učitelja, dali su se u štrajkovanje i tako sabor nije sazvan a mi radi njihovih hira, prazna želudca iščekivamo poboljšanje našeg stanja, poboljšanje koje neće nadoći niti kroz cijelu ovu godinu a sve radi njihove krivnje. Ovo bi učitelji imali zapisati za uho.

Da bi barem ti naši zastupnici nastojali, da naše bogatije općine kao n. p. Pazin, Kastav itd. daju izdašne potpore učiteljima do uredjenja njihovih plaća. Ni to! Neka se ugledaju u Puljsku općinu. Eto općinsko zastupstvo u Pulu u svojoj sjednici 4. maja povisujući plaću jednoj podučiteljici izrazilo se vrlo sočutno o učiteljima. Tako zastupnik Koffiasch kaza, da nema prezrenije službe do učiteljske i da oni parija trpe nepravedno i nezasluzenu nevolju. „Istina je“ reče „da pokrajina ustanovljuje plaću učiteljima, ali to ne priječi da općine mogu istima dijeliti podpore“. U tu svrhu učinio je konkretan predlog, što je zastupstvo jednoglasno prihvatilo. Veoma sučutno o učiteljima govorio je i zastupnik dr. Glezer, koji je ujedno i deželni poslanec. Rekao je, da njegova stranka nije kriva što sabor nije sazvan i što zakonska osnova o učiteljskim plaćama nije već sankcionirana. A naši zastupnici?

Predgovor na dopise iz Istre. Slavno uredništvo „Učiteljskog Tovariša“ molimo da blagoizvoli otisnuti u dojučem broju lista sliedeći predgovor na dopise iz Istre:

Kako učimo u zemljopisju Istra je dio austrijskoga Primorja, sastavljena iz poluotoka i tri veća otoka i nekoliko otočića, a razdijeljena na 6 kotarskih poglavarstva. Začudo nam je da se ovaj broj podudara sa brojem „vrljih sotrudnikov“ lista. Da je slavno uredništvo lista izjavilo u kojih su to kotarih ili svaki put kad je otisnulo dopis iz Istre navelo iz koga je kotara pisan, nebi nam danas trebalo misliti, gdje se u Istri nalazi osoba što slovenskomu dopisniku prevadja dopise u hrvatski jezik, a još bi nam lasnije bilo prosuditi, sa koje li strane vjetar duha. Reći će se: ne tko? no što? Nu to nije uvijek umjestno, pa ni uvom slučaju.

Medjutim mu poručujemo: naš je korak stalan, a san sladak — a koliko je istine i realnosti u njegovih dopisih pokazat će budućnost — progovoriti će celokupno hrvatsko učiteljstvo Istre. U kojoj formi, nek se ustrpi.

Ne zahtjevamo — no dopisnik, ako je delija na mejdanu, a ne iza busije, nek izadje na vidjelo, jer ga inače unapried smatramo samo plaćenikom lista, odmetnikom roda il slugom u službi nevidive ruke, koja ne miruje no gleda na svaki način, da nas zavadi, a to je jasno ko bieli dan i svaki hrvatski učitelj u Istri to vidi — zato prijatelju pamet u glavu!

Društveni vestnik.

Kranjsko.

„Kranjsko učiteljsko društvo“ bo zborovalo v četrtak, dne 7. rožnika t. l. ob 10. uri v Tržiču po nastopnem vzporedu: 1.) Nagovor predsednikov. 2.) Poročilo tajnikovo. 3.) Poročilo blagajnikovo. 4.) Volitev 3 pre-

gledovalcev računov. 5.) Razgovor o dopisu „Zaveze avstr. jugoslovanskih učiteljskih društev“, da se odpravijo krajni šol. nadzorniki in se vzame krajnim šol. svetom pravica sestavljanja ternopredlogov. 6.) Posameznosti; a) iz vprašalne skrinjice, b) posamezni predlogi. 7.) Volitev novega odbora. 8.) Petje.

Tovariši in tovarišice, čas je, da se začnemo polnoštevilneje vdeleževati naših zborovanj, da čim bolj pokažemo našo solidarnost, pa trdno organizacijo.

Na veselo snidenje tedaj v Tržiču! Odbor.

Pedagoško društvo v Krškem je dne 3. vel. travna t. l. zborovalo v Št. Jerneju na Dolenjskem. Vsled deževnega vremena je bila sicer le pičila vdeležba, a vkljub temu pri zboru in obedu vesela živahnost. O Slo m š k u je govorila gospodična učiteljica Pavlina Rusova iz Vel. Doline v veliko zadovoljnost poslušalcev, v katerih imenu jo je gospod predsednik Iv. Lapajne naprosil, da bi svoj govor v „Popotniku“ priobčila. Slednji je na to razpravljaj o spisu „Učiteljski pravnik“ in učit. pravnih razmerah sploh, o čemer se je vnel živahen razgovor. Na predlog g. Rupnika je društvo izvolilo svojega ustanovnika in prvega predsednika ter največjega društvenega dobrotnika, g. nadučitelja Franca Gabrška v Ljubljani, svojim častnim članom. „Pedagoško društvo“ se je tudi izreklo, da bi se vse pravice, katere imajo krajni šolski sveti, izročile domačim učiteljskim konferencijam.

Štajersko.

Ptuj. Učiteljsko društvo je zborovalo dne 5. malega travna. G. predsednik Šorn pozdravi navzoče ter izrazi veselje vsled povoljnega obiska, obenem poudarja, da je ugoden obisk zborovanj že dlje časa. — Društvu pristopi tovarišica Angela Milčinski.

Dopis „Štajerske Zaveze“ z ozirom na določila, ki jih je ukrenila Zaveza o priliki zborovanja v Voitsbergu, interpretira društvo v ravno istem smislu. V naslednjem je podal tajnik društva v reševanju svoje naloge princip, ki ponuja možnost, lahkim potem doseči popolno enakost v pisavi. G. Kitek predlaga, da se naj naše društvo ne smatra kompetentnim o novem načinu pisave definitivno izreči, marveč naj stalni odbor podavatelja Frasa naprosi, da bo pri letošnji urad. učit. konferenciji o tej stvari še enkrat razpravljaj. Predlog je bil sprejet, vsled česar bode društvo posredovalo, da pride predmet zopet na razgovor.

Društvo se zedini zastran izleta s predlogom predsednikovim, stopiti v dogovor z učit. društvoma „Slovenska Bistrica in Maribor“ v svrhu prirejanja skupnega izleta.

Iz Konjic. Konjiško učiteljsko društvo je zborovalo dne 1. sušca t. l. v Konjicah. Navzočih je bilo sedemnajst udov. Predsednik g. Brinar nas z jako prisrčnimi besedami, žal, da zadnjokrat, pozdravi; posebe še pozdravi gospo Kokotovo, ki se je vdeležila zborovanja kot gost, ter novovstopivšega uda, g. Zupančiča-Skomre. Nadalje se spomni bridke izgube, ki je zadela gdč. Bezljaj, umrl ji je namreč oče; v znak sožalja vstanejo navzoči. Predsednik omeni tudi vpokojenje g. nadučitelja Antona Arzenška-Stranice, ter mu želi, da bi še mnogo let srečen, zdrav in v miru užival svoj zaslužen pokoj.

Preide se k dnevnemu redu:

I. Zapisnik zadnjega zborovanja se prečita in odobri.

II. Nabiralna pola podružnice Gradec „Lehrerhausvereinove“, v kateri se vabi na nabiranje za dijaško kuhinju v Gradcu, se vrne nepopisana. — Dopis, v katerem tiskar Henrik Grant vabi na naročbo knjige „Diesterwegs Himmelskunde“ se vzame na znanje. — Predsednik prečita dopisnico, s katero g. Cmerek-Loče javi, da izstopi iz našega društva ter da je pristopil novosnujočemu se društvu v Konjicah, ker „upam, da bom tam našel vsaj enega jungovca“. Vzame se na znanje brez opomnje.

III. Na to nam poda g. predsednik kratek pregled gibanja med učiteljstvom južnoštajerskim od zadnjega zborovanja našega društva do danes. On imenuje to dobo nekako dobo „Sturm und Drang“, ker je res bilo gibanje nenavadno živahno, bliskali so se „uma svetli meči“,

pojmi in nazori so se jasnil; a iskreno bi bilo želeti, da bi se enkrat v resnici popolnoma razjasnili. Potem pozdravlja ustanovitev novega učiteljskega društva v Konjicah (katero pa še čaka potrjenja društvenih pravil), o katerem se sicer še ne ve, kakšno stališče bo zavzemalo napram našemu društvu.

IV. O vprašanju: „Kaj ovira napredek šolstva v našem okraju?“ otvori g. predsednik debato, katere se vdeležijo gg. Jurko, Černež, Serajnik sen. in Brinar. Med drugim se kot vzrok navede sledeče: uboštvo ljudstva; **dejstvo, da slovensko razumnštvo ni za napredek šolstva**; pomanjkanje in draginja delavskih moči za kmete; poletno oprostitev učencev; tovarne, v katere delavci z otroci ali pridejo ali iz njih odhajajo večinoma sredi šolskega leta (kakor v Oplotnici pri Konjicah); renitentni starši; vedno premeščevanje učiteljskega osebja; nenejavne šolskih knjig in prenarejanje vsake nove izdaje; draginja šolskih knjig itd.

To vprašanje ostane še za nadaljnja zborovanja odprto.

V. Iz vprašalne skrinjice. Ali se morajo radi šolskih zamud starši takih otrok opominjati, ki stanujejo zunaj šolskega okoliša? — Ne, ker je krajni šolski svet odgovoren le za svoj šolski okoliš. Opominske liste mora dostavljati pristojni krajni šolski svet.

Ali imajo suplentje in suplentinje pri domačih konferencijah glasovati? — Ne.

Po izvršitvi dnevnega reda vstane g. predsednik Brinar ter z ginjenimi besedami jemlje slovo od nas, ker je imenovan za nadučitelja v Žibiki. Zatrjuje nas, da je rad in z navdušenjem za učiteljstvo in šolo deloval ravno v našem društvu, kjer je našel toliko somišljenikov in prijateljev, da mu bodo v prijetnem spominu ure, ki jih je preživel v res kolegijalni složnosti med tovariši v našem društvu; a tudi on nas prosi, da ga ohranimo v prijaznem in blagem spominu. (Burno zagotavljanje.)

Na to tovariš Jurko v imenu društvenikov iz srca obžaluje, da nas zapušča predsednik društva in nam vsem priljubljeni tovariš Brinar, zahvaljuje se mu za trud in za požrtvovalnost, s katero je deloval v društvu in poudarja, da nam je njegova izguba nenadomestljiva. Zagotavlja ga naših občin simpatij ter ga prosi, naj tudi na novem mestu ne pozabi svojih tukajšnjih tovarišev. Končno mu želi mnogo sreče in najboljšega uspeha na novem mestu.

M. Kožuh.

Zakon

z dne veljaven za vojvodino Kranjsko,

s katerim se prenarejajo nekatera določila zakona z dne 29. mal. travna leta 1873., dež. zak. št. 22, o uravnavi pravnih razmer učiteljstva na javnih ljudskih šolah vojvodine Kranjske, glede vpo-kojevanja učiteljskih oseb in preskrbljevanja njih ostalih.

Po nasvetu deželnega zbora Svoje vojvodine Kranjske ukazujem tako:

Člen I.

§§ 57., 58., 59., 60., 61., 62., 63., 64., 65., 66., 68., 69., 70., 71., 72., 73., 74., 75., 76., 77., 78. in 79. zakona z dne 29. mal. travna l. 1873., dež. zak. št. 22, so v svoji sedanji besedi razveljavljeni in se odslej glase tako:

§ 57.

Član učiteljstva se vpokoji, ako se je po brezma-dežnem službovanji preveč postaral, ali ako zaradi težkih telesnih ali duševnih hib ali drugih ozira vrednih razmer ni več sposoben opravljati svojih dolžnosti.

Vpokožitev se izreče ali na prošnjo ali pa uradoma.

Učitelji (učiteljice), kateri imajo šele po dovršeni službeni dobi štiridesetih let pravico do polnih vstevnih aktivitetnih prejemkov kot pokojnine, smejo, če so dovršili 60. leto starosti in 35. službeno leto, na svojo prošnjo biti stalno vpokojeni tudi brez dokaza nesposobnosti za službo, ki ga je sicer treba.

§ 58.

Kdor se prostovoljno službi odpove, ali samooblastno službo popusti, zgubi pravico biti vpokojen.

Za tako prostovoljno odpoved se jemlje tudi, ako se nadučiteljica ali učiteljica omoži brez dovolitve okrajnega šolskega oblastva, kakor tudi, ako se oženi učitelj, ki še ni definitivno nameščen, brez odobritve okrajnega šolskega oblastva.

§ 59.

Kdor se prostovoljno odpove učiteljski službi ali vpokoji, sme brez posebnega dovoljenja deželnega šolskega oblastva izstopiti iz službe samo koncem šolskega leta, takrat mora pa tudi izprazniti uradno stanovanje in izročiti s službo združeno posest zemljišč, katerih užitek je presojati po § 78.

§ 60.

Koliko dobiva učitelj (učiteljica) pokojninskega užitka (odpravnine ali penzije), se ravna po letni plači kakor tudi po službenih letih vpokojenca.

§ 61.

Vštevna letna plača je tista, katero je užival učitelj neposredno tisti čas, predno je bil vpokojen.

Starostne doklade in pa opravilne doklade šolskih voditeljev je šteti za dele te letne plače.

§ 62.

Vštevna se tisti službeni čas, ki ga je kdo, prebivši preskušnjo o učni usposobljenosti, služil na kaki javni šoli (§ 56. drž. š. z.). Tudi po pretrganju se vštevna že dosluženi čas, ako se dokaže, da pretrganja ni zakrivila ali provzročila dotična učiteljska oseba.

§ 63.

Tistim članom učiteljstva, kateri ob času, ko se vpokojijo, še niso doslužili vstevne službene dobe desetih let (§ 62.), gre, ako iz šolske službe ne izstopijo, ker se prostovoljno odpovedo službi ali ker se po disciplinarnem potu odpuste iz službe, le odpravnina, katero je za službeno dobo do petih let odmeriti z enojnim, za službeno dobo čez pet let pa z dvojnim zneskom vstevnih službenih prejemkov.

§ 64.

Člani učiteljstva imajo pravico do pokojnine, katera znaša po desetih brez pretrganja dovršenih službenih letih štirideset odstotkov, za vsako nadaljno leto pa dva odstotka zadnjih vstevnih službenih prejemkov. Po službeni dobi štiridesetih let jim gredo torej kot pokojnina vsi vstevni službeni prejemki.

Preračunjuje službeno dobo se deli leta, ako prese-gajo 6 mesecev, vštevajo za polno leto.

Normalna pokojnina člana učiteljstva se ne sme od-merjati niže kakor z zneskom 800 K na leto.

S člani učiteljstva, kateri postanejo za službo nespo-sobni po bolezni ali pa po telesni poškodbi, ki si je niso provzročili sami nalašč, se ravna, četudi še niso doslužili deset, pač pa vsaj pet službenih let, tako, kakor da bi res prebili deset službenih let.

§ 65.

Vpokojuje se ali stalno ali začasno. V poslednjem slučaju mora dotičnik, ko mine vzrok, iz kterega je bil začasno vpokojen, po ukazu deželnega šolskega oblastva zopet delovati pri šolstvu, sicer izgubi pokojnino. Tudi v prvem slučaju preneha pokojnina, ako stalno vpokojeni prevzame kako s plačo ustanovljeno deželno službo.

§ 66.

Vdove in sirote učiteljev imajo pravico do preskrb-nine le takrat, ako bi umrli soproj, oziroma oče sam imel pravico do pokojnine.

Zakonski otroci umrlih učiteljic, katerih ne morejo očetje vzdrževati, imajo enako pravico do pokojnin.

§ 68.

Vdova učitelja, kateri ob svoji smrti še ni izpolnil desetega vstevnega službenega leta, dobi kot odpravnino polovico zadnje vstevne letne plače (§ 61.), katero je dobival umrli.

pojmi in nazori so se jasnil; a iskreno bi bilo želeti, da bi se enkrat v resnici popolnoma razjasnili. Potem pozdravlja ustanovitev novega učiteljskega društva v Konjicah (katero pa še čaka potrjenja društvenih pravil), o katerem se sicer še ne ve, kakšno stališče bo zavzemalo napram našemu društvu.

IV. O vprašanju: „Kaj ovira napredek šolstva v našem okraju?“ otvori g. predsednik debato, katere se vdeležijo gg. Jurko, Černej, Serajnik sen. in Brinar. Med drugim se kot vzrok navede sledeče: uboštvo ljudstva; **dejstvo, da slovensko razumnštvo ni za napredek šolstva**; pomanjkanje in draginja delavskih moči za kmete; poletno oprostitev učencev; tovarne, v katere delavci z otroci ali pridejo ali iz njih odhajajo večinoma sredi šolskega leta (kakor v Oplotnici pri Konjicah); renitentni starši; vedno premeščevanje učiteljskega osebja; nenačrtnost šolskih knjig in prenašanje vsake nove izdaje; draginja šolskih knjig itd.

To vprašanje ostane še za nadaljnja zborovanja odprto.

V. Iz vprašalne skrinjice. Ali se morajo radi šolskih zamud starši takih otrok opominjati, ki stanujejo zunaj šolskega okoliša? — Ne, ker je krajni šolski svet odgovoren le za svoj šolski okoliš. Opominske liste mora dostavljati pristojni krajni šolski svet.

Ali imajo suplentje in suplentinje pri domačih konferencah glasovati? — Ne.

Po izvršitvi dnevnega reda vstane g. predsednik Brinar ter z ginjenimi besedami jemlje slovo od nas, ker je imenovan za nadučitelja v Žibiki. Zatrjuje nas, da je rad in z navdušenjem za učiteljstvo in šolo deloval ravno v našem društvu, kjer je našel toliko somišljenikov in prijateljev, da mu bodo v prijetnem spominu ure, ki jih je preživel v res kolegijalni složnosti med tovariši v našem društvu; a tudi on nas prosi, da ga ohranimo v prijaznem in blagem spominu. (Burno zagotavljanje.)

Na to tovariš Jurko v imenu društvenikov iz srca obžaluje, da nas zapušča predsednik društva in nam vsem priljubljeni tovariš Brinar, zahvaljuje se mu za trud in za požrtvovalnost, s katero je deloval v društvu in poudarja, da nam je njegova izguba nenadomestljiva. Zagotavlja ga naših občin simpatij ter ga prosi, naj tudi na novem mestu ne pozabi svojih tukajšnjih tovarišev. Končno mu želi mnogo sreče in najboljšega uspeha na novem mestu.

M. Kožuh.

Zakon

z dne

veljaven za vojvodino Kranjsko,

s katerim se prenamejajo nekatera določila zakona z dne 29. mal. travna leta 1873., dež. zak. št. 22, o uravnavi pravnih razmer učiteljstva na javnih ljudskih šolah vojvodine Kranjske, glede vpo-kojevanja učiteljskih oseb in preskrbljevanja njih ostalih.

Po nasvetu deželnega zbora Svoje vojvodine Kranjske ukazujem tako:

Člen I.

§§ 57., 58., 59., 60., 61., 62., 63., 64., 65., 66., 68., 69., 70., 71., 72., 73., 74., 75., 76., 77., 78. in 79. zakona z dne 29. mal. travna l. 1873., dež. zak. št. 22, so v svoji sedanji besedi razveljavljeni in se odslej glase tako:

§ 57.

Član učiteljstva se vpokoji, ako se je po brezma-dežnem službovanji preveč postaral, ali ako zaradi težkih telesnih ali duševnih hib ali drugih ozira vrednih razmer ni več sposoben opravljati svojih dolžnosti.

Vpokojitev se izreče ali na prošnjo ali pa uradoma.

Učitelji (učiteljice), kateri imajo šele po dovršeni službeni dobi štiridesetih let pravico do polnih vstevnih aktivitetnih prejemkov kot pokojnine, smejo, če so dovršili 60. leto starosti in 35. službeno leto, na svojo prošnjo biti stalno vpokojeni tudi brez dokaza nesposobnosti za službo, ki ga je sicer treba.

§ 58.

Kdor se prostovoljno službi odpove, ali samooblastno službo popusti, zgubi pravico biti vpokojen.

Za tako prostovoljno odpoved se jemlje tudi, ako se nadučiteljica ali učiteljica omoži brez dovolitve okrajnega šolskega oblastva, kakor tudi, ako se oženi učitelj, ki še ni definitivno nameščen, brez odobritve okrajnega šolskega oblastva.

§ 59.

Kdor se prostovoljno odpove učiteljski službi ali vpokoji, sme brez posebnega dovoljenja deželnega šolskega oblastva izstopiti iz službe samo koncem šolskega leta, takrat mora pa tudi izprazniti uradno stanovanje in izročiti s službo združeno posest zemljišč, katerih užitek je presojati po § 78.

§ 60.

Koliko dobiva učitelj (učiteljica) pokojninskega užitka (odpravnine ali penzije), se ravna po letni plači kakor tudi po službenih letih vpokojenca.

§ 61.

Vštevna letna plača je tista, katero je užival učitelj neposredno tisti čas, predno je bil vpokojen.

Starostne doklade in pa opravilne doklade šolskih voditeljev je šteti za dele te letne plače.

§ 62.

Vštevna se tisti službeni čas, ki ga je kdo, prebivši preskušnjo o učni usposobljenosti, služil na kaki javni šoli (§ 56. drž. š. z.). Tudi po pretrganju se vštevna že dosluženi čas, ako se dokaže, da pretrganja ni zakrivila ali provzročila dotična učiteljska oseba.

§ 63.

Tistim članom učiteljstva, kateri ob času, ko se vpokojijo, še niso doslužili vstevne službene dobe desetih let (§ 62.), gre, ako iz šolske službe ne izstopijo, ker se prostovoljno odpovedo službi ali ker se po disciplinarnem potu odpuste iz službe, le odpravnina, katero je za službeno dobo do petih let odmeriti z enojnim, za službeno dobo čez pet let pa z dvojnim zneskom vstevnih službenih prejemkov.

§ 64.

Člani učiteljstva imajo pravico do pokojnine, katera znaša po desetih brez pretrganja dovršenih službenih letih štirideset odstotkov, za vsako nadaljno leto pa dva odstotka zadnjih vstevnih službenih prejemkov. Po službeni dobi štiridesetih let jim gredo torej kot pokojnina vsi vstevni službeni prejemki.

Preračunjuje službeno dobo se deli leta, ako prese-gajo 6 mesecev, vštevajo za polno leto.

Normalna pokojnina člana učiteljstva se ne sme od-merjati niže kakor z zneskom 800 K na leto.

S člani učiteljstva, kateri postanejo za službo nespo-sobni po bolezni ali pa po telesni poškodbi, ki si je niso provzročili sami nalašč, se ravna, četudi še niso doslužili deset, pač pa vsaj pet službenih let, tako, kakor da bi res prebili deset službenih let.

§ 65.

Vpokojuje se ali stalno ali začasno. V poslednjem slučaju mora dotičnik, ko mine vzrok, iz kterega je bil začasno vpokojen, po ukazu deželnega šolskega oblastva zopet delovati pri šolstvu, sicer izgubi pokojnino. Tudi v prvem slučaju preneha pokojnina, ako stalno vpokojeni prevzame kako s plačo ustanovljeno deželno službo.

§ 66.

Vdove in sirote učiteljev imajo pravico do preskrb-nine le takrat, ako bi umrli soproj, oziroma oče sam imel pravico do pokojnine.

Zakonski otroci umrlih učiteljic, katerih ne morejo očetje vzdrževati, imajo enako pravico do pokojnin.

§ 68.

Vdova učitelja, kateri ob svoji smrti še ni izpolnil desetega vstevnega službenega leta, dobi kot odpravnino polovico zadnje vstevne letne plače (§ 61.), katero je dobival umrli.

§ 69.

Če je umrli soprog spolnil že deseto všttevno službeno leto, gre vdovi pokojnina, katera se odmeri s štirideset odstotki zadnjih všttevni aktivitetnih prejemkov.

Normalna pokojnina vdove pa ne sme biti manjša kakor 600 K na leto.

§ 70.

Če se je zakon sklenil že v pokoju, ali če je bila zakonska združba pred soprogo smrtjo vsled krivde soproge sodnijsko ločena, vdova nima pravice do pokojnine.

§ 71.

Ako se vdova zopet omoži, si sme pokojnino pridržati za zopetni vdovski stan ali pa vzeti dveletni znesek tiste pokojnine kot odpravnino.

§ 72.

Za zakonske ali s kasneje sklenenim zakonom pozakonjene otroke kakega člana učiteljstva gre vdovi, ako ima ona sama pravico do zaporedoma tekoče pokojnine, ne glede na število otrok vzgojevalni prispevek v visokosti ene petine vdovske pokojnine za vsakega nepreskrbljenega, v njeni preskrbi stoječega otroka.

Vendar pa vsota vseh vzgojevalnih prispevkov ne sme presežati zneska vdovske pokojnine.

Zaporedoma tekoče normalne preskrbnine vdove in otrok v pokoju umrlega učitelja ne smejo skupaj presežati osemdeset odstotkov zadnjih všttevni aktivitetnih prejemkov pokojnika.

§ 73.

Vzgojevalni prispevek za vsakega otroka neha z dovršenim 20. letom starosti ali pa z njegovo prejšnjo preskrbo.

Vendar pa se jim sme sporazumno z deželnim odborom dovoliti nadaljno prejetanje vzgojevalnega prispevka do dovršenega 24. leta starosti, ako srednje ali visoka šole z dobrim uspehom obiskujejo. To določilo velja tudi za učiteljske in učiteljske pripravnice, trgovinske, obrtne in kmetijske šole in za druge višje izobraževalne zavode.

Tudi v slučajih trajne bolezni in hiranja, vsled česar si dotični otroci ne morejo ničesar prislužiti, se sme dovoliti nadaljno prejetanje vzgojevalnega prispevka do dovršenega 24. leta starosti.

§ 74.

Ako kak učitelj ne zapusti vdove ali če ta nima pravice do pokojnine (§ 70.), gre vsem nepreskrbljenim otrokom umrlega, ki še niso dovršili 20. leta starosti, v slučaju § 68. ravno toliko odpravnina, kolikor bi je imela dobiti vdova, v slučaju § 69. pa jim gre sirotinska (konkretalna) pokojnina v skupnem znesku polovice one vdovske pokojnine, katero je prejela njih mati ali mačeha, oziroma ki bi ji bila pristajala po § 69.

Ako bi pa vsota normalnih vzgojevalnih prispevkov, katera bi bila šla materi po § 72., presežala znesek sirotinske (konkretalne) pokojnine, nakazati je presežek kot doklado k sirotinski (konkretalni) pokojnini po glavah, in to tako, da vsakokrat, kadar kateri otrok zgubi pravico do prejetanja, odpade znesek nanj pripadajočega vzgojevalnega prispevka, in to dotlej, dokler oni večji znesek ne izgine popolnoma ter ne ostane samo sirotinska (konkretalna) pokojnina v polnem znesku.

Sirotinska (konkretalna) pokojnina z dokladami vred ne sme v nobenem slučaju presežati visokosti vdovske pokojnine, katera gre po § 69.

Ako sta bila oče in mati učitelja, gre otrokom konkretalna pokojnina po tistem roditelju, kateri je dobival večjo v pokojnino všttevno plačo.

§ 75.

Sirotinska (konkretalna) pokojnina neha šele z dnem, kadar ni več nobenega nepreskrbljenega otroka umrlega pod 20. letom starosti.

Glede nadaljnega prejetanja sirotinske (konkretalne) pokojnine do dovršenega 24. leta starosti veljajo določila § 73.

§ 76.

Ako se učiteljeva vdova zopet omoži, dobodo otroci umrlega namesto vzgojevalnin (§ 72.) konkretalna pokojnina (§ 74.), ako si pa vdova za slučaj, da postane zopet vdova, pridrži pravico do svoje pokojnine, obsega ta pridržek tudi vzgojevalne prispevke, tako da v tem slučaju takoj preneha konkretalna pokojnina.

§ 77.

Vdova in otroci v dejanski službi umrlega učitelja, kakor tudi otroci take učiteljice, imajo pravico še četrta leta rabiti njegovo (njeno) naturalno stanovanje; ako je pa učitelj (učiteljica) dobival stanarino, jim gre še prihodnji izplačilni obrok stanarine.

§ 78.

Užitki zemljišča, službečega v založbo kakega učiteljskega mesta (§ 27.), gredo dedičem v dejanski službi umrle učiteljske osebe le takrat, ako je umrla med 1. rožnikom in 31. vinotokom.

Razun tega imajo dediči samo pravico do povrnitve tistih stroškov, ki so se izdali za pridobivanje teh užitkov.

§ 79.

Ostalim po kakem članu učiteljstva, umrlem v dejalnosti ali v pokoju, gre — brez škode za vse druge zakonite preskrbnine — posmrtna četrta v višini trojnega zneska mesečne pristojbine, ki jo je pokojnik nazadnje prejemal kot aktivitetne užitke ali kot pokojnino.

Posmrtna četrta gre, kadar umre učitelj, vdovi ali pa, ako bi nje ne bilo, zakonskim potomcem pokojnika in ako umre vdova učiteljica, gre posmrtna četrta njenim zakonskim potomcem.

Ako morejo, če bi ne bilo vdove ali zakonskih potomcev, dokazati druge osebe, da so stregle umrlemu pred njegovo smrtjo ali plačale pogrebne stroške iz svojega denarja, se sporazumno z deželnim odborom sme tudi takim osebam izplačati posmrtna četrta.

Člen II.

Ta zakon velja za učiteljsko osobje, ki uživa že sedaj preskrbnino iz učiteljskega pokojninskega zaklada in pa za ravno take vdove in sirote.

Vendar pa se inajo normalni preskrbninski užitki sedanjih učiteljskih vdov zvišati za petindvajset odstotkov tako, da ti preskrbninski užitki z ene strani ne bodo znašali manj kakor 500 K na leto, z druge strani pa ne bodo presežali onega zneska, s katerim bi se imel odmeriti dotični preskrbninski užitek, če bi se uporabila določila tega zakona.

K normalnim vdovskim pokojninam dovoljene miloščine ali poviški všttevati so v petindvajsetodstotni povišek.

Člen III.

Ta zakon stopi v veljavo z dnem razglasitve.

Člen IV.

Mojemu ministru za uk in bogočastje je naročeno izvršiti ta zakon.

Književnost in umetnost.

Misterij žene. Slavnemu slovenskemu občinstvu naznanjam, da nameravam izdati koncem meseca vel. travna zbirko črtic pod naslovom „Misterij žene“ v moderni opremi s svojo sliko. Navaden izvod bo stal s poštnino 1 krono 10 stot., numerirani, na holandskem papirju pa 1 krono 70 stot. Opozarjam na to, da se finejše izdanje tiska samo v tolikih eksemplarih, kolikor se javi naročnikov.

Zofka Kveder,

Praga. Vinohrady, Palackého tř. 53/III.

Vestnik.

Učiteljski konvikt v Ljubljani. Narodna tiskarna v Ljubljani, 50 K; č. g. Ivan Hromec, župnik na Šenturški gori, 4 K.